

Uwagi Instytutu Reform do aktualizacji KPO zgłoszone w ramach konsultacji społecznych

Data zgłoszenia 15 kwietnia 2024 rok

Reformy

Dokument	Strona	Uwaga / Propozycja zmiany	Uzasadnienie uwagi
<i>E1.1. Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska</i>	12	Utrzymanie wskaźnika 100% zeroemisyjnych autobusów nabywanych przez miasta powyżej 100 tys. mieszkańców w kamieniu milowym E1G.	Proponowane w ramach rewizji KPO obniżenie wskaźnika ze 100% do 90% motywowane jest potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa realizacji usług komunikacji miejskiej (10% autobusów spalinowych jako rezerwa na wypadek problemów technicznych z autobusami zeroemisyjnymi). Ten argument nie uwzględnia jednak faktu, że wymóg dotyczy zakupu nowych autobusów – istniejące autobusy spalinowe mogą pełnić funkcję pojazdów rezerwowych w kolejnych latach, bez konieczności zakupu nowych autobusów spalinowych.
<i>E1.1. Wzrost wykorzystania</i>	13	Rezygnacja z usunięcia kamienia milowego E4G (wprowadzenie opłaty za posiadanie pojazdów	W przypadku emisji CO2 równoległe wprowadzenie systemu ETS2 obejmującego transport drogowy oraz

<i>transportu przyjaznego dla środowiska</i>		spalinowych zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”). Zamiast tego należy skorygować opis kamienia milowego, usuwając z niego odniesienie do emisji CO2 i pozostawiając jedynie odniesienie do emisji NOx.	opłaty za posiadanie pojazdów spalinowych skorelowanej z emisjami CO2 można uznać za podwójne obciążenie tych samych zanieczyszczeń. System ETS2 będzie się przy tym cechował lepszym odwzorowaniem zasady zanieczyszczający płaci, gdyż bezpośrednio obciąża korzystanie z paliw kopalnych, które wprost przekłada się na znaną z góry emisję CO2. Jednak w przypadku emisji NOx powyższa argumentacja nie ma zastosowania. Emisje te są zależne od charakterystyki poszczególnych pojazdów, a nie wolumenu zużytego paliwa. Tym samym jedyną możliwością realizacji zasady „zanieczyszczający płaci” w przypadku szkodliwych dla zdrowia emisji NOx generowanych przez pojazdy w Polsce jest wprowadzenie opłat za ich posiadanie, które będą zależały np. od klasy Euro danego pojazdu. Polska pozostaje jednym z nielicznych państw UE, w których nie funkcjonuje podatek od posiadania pojazdu.
	-	Należy dokonać przeglądu terminów kamieni milowych w ramach rozdziału REPowerEU, w	Skuteczna realizacja założeń planu REPowerEU, w tym przyspieszenia inwestycji w OZE w sposób

Uwaga o charakterze ogólnym		szczegółności dot. inwestycji G1.1.4 (wsparcie dla instytucji wdrażających REPowerEU – kamienie milowe G8G, G9G) oraz reformy G3.1.1 (przyspieszenie wydawania pozwoleń dla OZE – kamienie milowe G1L, G2L).	akceptowalny społecznie i skuteczny wymaga koordynacji równoległych działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego, rozwoju sieci oraz usprawnienia procedur środowiskowych. Obecne kamienie milowe zawarte w rozdziale REPowerEU pozostawiają bardzo mało czasu (koniec 2024 r.) na wypracowanie i wprowadzenie do porządku prawnego koncepcji funkcjonowania obszarów przyspieszonego rozwoju OZE. Jednocześnie obecne zapisy pozostawiają mało czasu na wdrożenie inwestycji wspierających działania w zakresie permitingu skierowanych do samorządów (G8G – połowa 2025 r., a więc jedynie pół roku po zakładanym przyjęciu koncepcji funkcjonowania obszarów przyspieszonego rozwoju OZE). Również w przypadku inicjatyw realizowanych przez NGO (G9G) wydłużenie ich realizacji o pół roku, do połowy 2026 r., pozwoliłoby na lepsze zaplanowanie działań oraz uzyskanie trwałych efektów w zakresie wsparcia wdrażania REPowerEU.

Inwestycje

Dokument	Strona	Uwaga / Propozycja zmiany	Uzasadnienie uwagi
A1.4.1 Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu	3	Dodanie zapisów o premiowaniu inwestycji redukujących zależność od wykorzystania paliw kopalnych w łańcuchu dostaw (w ramach subinwestycji A1.4.1.1). Dodanie komponentów związanych z zazielenianiem rolnictwa do działań edukacyjno-demonstracyjnych, by podkreślić ekologiczny wymiar rolnictwa 4.0 (w ramach nowej subinwestycji A1.4.1.3). Dodanie komponentu edukującego konsumentów oraz obywateli pod kątem znaczenia EGD w rolnictwie. Może to być format analogiczny do projektów NGO w inwestycji w REPowerEU (kolejna subinwestycja w ramach A1.4.1) lub poszerzenie inwestycji realizującej kamień milowy G9G o tematy związane ze zrównoważonym rolnictwem.	Dodatkowe inwestycje wspierające modernizację rolnictwa są uzasadnione, jednocześnie możliwe jest bardziej kompleksowe podejście do zwiększania świadomości oraz przygotowania sektora na zachodzące zmiany rynkowe oraz regulacyjne. Proponowane uzupełnienia zmierzają w kierunku promowania korzyści z transformacji energetycznej w sektorze, całościowego spojrzenia na korzyści wdrażania nowych technologii w ramach rolnictwa 4.0 oraz budowania szerszego zrozumienia potrzeb zmian w rolnictwie.
B1.1.2 Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności	11	W ramach zwiększania budżetu programu TERMO należy dodać zapis o premiowaniu projektów, które będą prowadziły do uzyskania przez budynek statusu zeroemisyjnego, ew. najwyższej klasy energetycznej.	W uzasadnieniu zmian w inwestycji wskazano, że 94% środków w programie TERMO wspiera OZE („głównie panele fotowoltaiczne, ale także pompy ciepła i kolektory słoneczne”).

energetycznej w budynkach mieszkalnych			Wskazuje to, że potencjał poprawy efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych z wykorzystaniem środków programu pozostaje nie w pełni wykorzystany. Proponowany zapis będzie stanowił dodatkową zachętę do rozwijania projektów kompleksowej modernizacji energetycznej budynków, nie blokując jednocześnie wdrażania projektów w dotychczasowej formule.
B1.1.2 Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych	11	Dodanie kamienia milowego – przyjęcie średnioterminowego planu finansowania programu Czyste Powietrze.	Problemy z płynnością programu Czyste Powietrze na początku 2024 r. pokazały, jak istotne jest zapewnienie jego przewidywalnego finansowania w perspektywie kolejnych kilku lat. Polska będzie mogła skorzystać z szeregu źródeł finansowania programu – zarówno z już przesądzonych (KPO, FENIKS), jak i wymagających kolejnych decyzji (np. przychody z ETS i ETS2, Społeczny Fundusz Klimatyczny, Fundusz Modernizacyjny). Wymaga to jednak zaplanowania sposobu łączenia różnych źródeł finansowania z wyprzedzeniem, tak, by zapewnić płynność finansową programu. Proponowany kamień milowy nie utrudnia wdrażania bieżących działań finansowanych z KPO, a jednocześnie zapewnia większą trwałość osiągniętych efektów (minimalizacja ryzyka załamania programu po zakończeniu wdrażania KPO).

E1.1.1 Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej	28	Uporządkowanie nowego opisu Funduszu „Przemysł dla transformacji” z wykorzystaniem zapisów Net Zero Industry Act.	Zredefiniowanie tej inwestycji jako narzędzia preferencyjnego finansowania dla szeroko rozumianego przemysłu zeroemisyjnych technologii jest pozytywną zmianą. Jednocześnie jednak katalog wspieranych działań wymaga uporządkowania merytorycznego i redakcyjnego. Dobrym punktem odniesienia jest lista technologii zawarta w Net Zero Industry Act. Zapewnienie spójności z NZIA ułatwi też wdrażanie kolejnych inicjatyw wspierających przemysł zeroemisyjnych technologii w Polsce po zakończeniu wdrażania KPO.